

Zahraničnoobchodný obchod EÚ s Argentínou, prekážky vzájomného obchodu¹

Ľubica Zubaľová²

EU Foreign Trade with Argentina, the Trade Barriers

Abstract

Since 2015 Argentina is pursuing radical economic reforms: energy prices and exchange rates have been deregulated, taxes have been reduced and trade barriers have been eliminated. Argentina had entered recession with high inflation, decline in GDP per capita and foreign trade, but since 2017 the reforms benefits are taking shape: GDP is rising and inflation is receding. Even if Argentina is the third largest trade partner of the EU in Latin America, partnership is absent from the preferential trade agreement and negotiations within MERCOSUR are never-ending and fruitless. The mutual foreign trade is declining with visibly negative trend in EU export and remaining trade barriers continue to hamper market access.

The aim of the paper is to evaluate the EU – Argentina foreign trade and identify the most serious barriers of mutual trade exchange.

Key words

Tariff and non-tariff trade barriers, trade reforms, share in trade

JEL Classification: F1, P45

Received: 22.1.2018 Accepted: 18.5.2018

Úvod

Po období dekolonizácie získali významnejší vplyv na území Latinskej Ameriky Veľká Británia, USA, Francúzsko a Nemecko, avšak postavenie USA silnelo a európske krajiny postupne svoj vplyv strácali. Výraznejšie sa Európa snažila opäť presadiť až v 60-ych rokoch 20. storočia.

V súčasnosti je najvýznamnejším obchodným partnerom EÚ z latinskoamerických zoskupení MERCOSUR, z jednotlivých krajín Brazília, Mexiko a Argentína. Brazília a Argentína patria do MERCOSUR-u, s ktorým sa EÚ už dlhodobo snaží uzatvoriť dohodu o voľnom obchode, avšak neúspešne. Jedným z dôvodov je protekcionistická zahraničnoobchodná politika Argentíny, ktorá sa vyostřila po roku 2009 ako reakcia na zhoršenú hospodársku výkonnosť krajiny. Začiatok roka 2018 vyzerá pre Argentínu sľubne – po rokoch recesie, fiškálnych a menových úpravách vykazuje zlepšené finančné podmienky, makroekonomickú stabilizáciu a zlepšenie podnikateľského prostredia.

¹ Príspevok je súčasťou riešenia projektu VEGA č. 1/0546/17 *Vplyv geopolitických zmien na presadzovanie strategických zahraničnoobchodných záujmov EÚ (s implikáciami na ekonomiku SR).*

² Ing. Ľubica Zubaľová, PhD.; Ekonomická univerzita v Bratislave, Obchodná fakulta, Katedra medzinárodného obchodu, lubica.zubalova@euba.sk

V zahraničnej aj zahraničnoobchodnej politike sa Argentína orientuje skôr na krajiny BRIC a ázijských partnerov. Sľubné zmeny v smerovaní Argentíny nastavil nový prezident Mauricio Macri, ktorý nastúpil do funkcie v roku 2015 a zaviedol balík reforiem: zjednotil výmenný kurz, devalvoval peso, znížil dotácie, odstránil kapitálové kontroly a verejne vyhlásil vôľu liberalizovať zahraničný obchod a rokovať, v rámci MERCOSUR-u, o uzatvorení dohody s EÚ.

1 Metodológia

Cieľom príspevku je, na základe analýzy dostupných štatistických údajov, vyhodnotiť vývoj obchodných vzťahov EÚ s Argentínou a identifikovať najzávažnejšie bariéry vzájomného obchodu. Na dosiahnutie hlavného cieľa boli určené doplnkové ciele: analyzovať obchodnú výmenu EÚ s MERCOSUR-om, ktorého členom je aj Argentína, obchodnú výmenu s Latinskou Amerikou, makroekonomickú situáciu v Argentíne a vývoj colných sadzieb Argentíny a EÚ.

Na dosiahnutie cieľa boli použité predovšetkým metódy analýza a syntéza získaných údajov, komparácia štatistických údajov v časovom rade, indukcia a dedukcia. Analýza a syntéza boli využité pri posudzovaní sekundárnych štatistických údajov o vzájomnom obchode EÚ a Argentíny, MERCOSUR-u a Latinskej Ameriky, získaných zo štatistických podkladov EÚ, indukcia a dedukcia na posúdenie odchýlky a zmien v údajoch v časovom rade. Pre komparáciu boli okrem údajov zoradených v časovom rade využité aj údaje o celkovom obchode EÚ s regiónom Latinská Amerika na posúdenie trendov vývoja v rámci regiónu. Zo sekundárnych údajov EÚ, Svetovej banky, Transparency International, International Trade Center (ITC), podkladov Ministerstva zahraničných vecí SR boli vyhodnotené najzávažnejšie prekážky vzájomného obchodu subjektov EÚ s partnermi v Argentíne.

2 Súčasný stav riešenia problematiky

Vývoj krajiny po druhej svetovej vojne charakterizoval Kuznets, S., laureát Nobelovej ceny: „*Krajiny sa rozdeľujú do štyroch skupín: rozvinuté krajiny, nerozvinuté krajiny, Japonsko a Argentína.*“ (The Economist, 2014) Všetky ostatné sa vydali cestou rýchlej industrializácie po vzore Japonska, Argentína ostala vo vlastnej skupine.

Argentínske hospodárstvo v rokoch 1991 – 1994 sľubne rástlo vysokými tempami 6 – 10 %, potom rast postupne klesal až po rok 1999, keď sa dostal do mínusových hodnôt. Oživenie je zjavné v rozmedzí rokov 2003 (8,8 %) až 2009 (IMF, 2018). Z tabuľky 1 je evidentné, že Argentínu zasiahla finančná kríza výrazne, keďže HDP poklesol o 5,9 %, v nasledujúcom roku 2010 však vzrástol o 10,1 %. Postupne sa rast znižoval a v roku 2012 bol v mínusových hodnotách. V roku 2016 bolo argentínske hospodárstvo v recesii, avšak v rokoch 2017 a 2018 je už predpovedaný rast HDP.

HDP na obyvateľa (PPP, súčasné ceny, medzinárodný USD) dosahoval v roku 1990, keď ES podpísali s Argentínou prvú kooperačnú dohodu, 7 255 USD, dnes dosahuje 20

677 USD, čo je takmer trojnásobok (IMF, 2018). Výraznejšie poklesol v roku 2009 (tabuľka 1). Radikálne reformy prezidenta Macriho viedli k poklesu HDP na obyvateľa v roku 2016 a tým aj k poklesu kúpnej sily, ktorá bola motorom hospodárskeho rastu v minulých obdobiach, a k rastu inflácie na 43 %. Už koncom roka 2016 vykazovala ekonomika zlepšovanie a v rokoch 2017 a 2018 sa predpokladá pokles inflácie na 25 % a 15 %, zníženie vládneho dlhu, rast príjmov obyvateľstva, nárast exportu o 3 % v roku 2017 a v roku 2018 o 3,5 % (BNP Paribas, 2017).

Vládny dlh (hrubý vládny dlh – percento HDP) mal od roku 1992 rastúcu tendenciu, a vzrástol z 26 % v roku 1992 na 49 % v roku 2001. Avšak v roku 2002 dosahoval 152 % HDP a aj keď klesal, do roku 2004 bol v hodnote nad 100 % (IMF, 2018). Z tabuľky 1 vidno, že dlh sa v poslednom období pohybuje nad 50 % HDP.

Tab. 1 Základné makroekonomické údaje (Argentína 2015 – 2018)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
HDP (rast v %)	- 5,9	10,25	6,0	-1,0	2,4	- 2,5	2,6	- 2,3	2,5	2,5
HDP PPP/na obyvateľa (USD)	16893	18529	19817	19749	20323	19947	20475	20053	20677	21370
Hrubý vládny dlh (% HDP)	54	42	38	39	42	44	56	54	53	52
Inflácia (spotreb. ceny % zmena)	6,3	10,5	9,7	10,0	10,6	n.a.	26,7	43	26,8	17,8
Import v mil. EUR	27804	42382	52757	53327	55721	49115	53859	50211	n.a.	n.a.
Export v mil. EUR	39912	50863	59002	61170	55943	50752	51183	52185	n.a.	n.a.

Zdroj: spracované podľa: IMF, 2018, a Import, export podľa: European Commission, 2017.

Údaje za roky 2017 a 2018 sú odhadom.

Argentínsky trh je zaujímavý pre EÚ z hľadiska importu aj exportu. Krajina je 5. najväčším producentom poľnohospodárskych plodín, z ktorých najvýznamnejšie sú sója a kukurica, má tretie najväčšie svetové náleziská bridlicovej ropy a plynu, má náleziská nerastných surovín (lítium, meď, zlato a striebro), je regionálne dôležitým trhom pre služby v oblasti informačných technológií a má druhé najsilnejšie priemyselné odvetvia v Latinskej Amerike. Pre EÚ to znamená potenciál pre vývoz strojov a zariadení pre ťažobný priemysel, produkty chemického priemyslu, automobily, softvéry pre oblasť školstva a vzdelávania, technológie pre poľnohospodárstvo, zdravotnícke zariadenia, bankové bezpečnostné systémy a pod. (Gov.uk, 2017)

Podľa štatistických údajov MMF má celkový dovoz Argentíny od roku 2010 rastúcu tendenciu s výnimkou roku 2014, keď poklesol o 11,9 % a v roku 2016 (o 6,8 %). Vývoz rástol vysokými tempami až do roku 2012, v rokoch 2013 a 2014 klesol o 8 – 9 %, v rokoch 2015 a 2016 mierne vzrástol. Obchodnú bilanciu mala Argentína v roku 2016

aktívnu (tabuľka 1). Obchodné portfólio je diverzifikované, vyjadrené Hirschman Herfindahlovým indexom 0,07 (index blízky číslu 1 znamená, že krajina sa orientuje na málo trhov). Hlavnými exportnými produktmi sú sója a sójové výrobky, kukurica, pšenica, slnečnicové semená, víno a mäso. Dováža najmä autá, ropu a zemný plyn a elektroniku (Bergman, E. – Fjose, S. – Brother, M. E., 2017). Najväčším obchodným partnerom Argentíny bola v roku 2016 Brazília (20 %), EÚ (16,3 %), Čína (13,1 %) a USA (10,1 %). S jednotlivými podielmi menšími ako 3 % sú Čile, India, Vietnam, Mexiko, Egypt a Južná Kórea. Podiel obchodu Argentíny na HDP dosahuje 25 %, čo je relatívne nízke číslo. Obchodná bilancia, aj keď kladná, predstavuje len 1 % HDP (UNCTAD, 2017). Na obchode s EÚ sa Argentína podieľa 0,5 %. EÚ v roku 2016 tovary doviezla v hodnote 8,244 mil. EUR a vyviezla v hodnote 8,496 mi. EUR. Celková bilancia EÚ bola kladná (European Commission, 2017).

EÚ má s Argentínou podpísanú nepreferenčnú Rámcovú dohodu o obchode a hospodárskej spolupráci z roku 1990 a Rámcovú dohodu o spolupráci medzi EÚ a združením MERCOSUR, kooperačnú dohodu o rybolove (1995), o mierovom využití nukleárnej energie (1997) a vedeckej a technologickej spolupráci (1999). Prebiehajú rokovania s MERCOSUR-om o asociačnej dohode, ktorej súčasťou by bola dohoda o voľnom obchode, ktorá by zjednodušila obchod a umožnila zjednotiť štandardy, eliminovať netaarifné bariéry a znížiť tarifné prekážky vzájomného obchodu.

3 Zahranicoobchodné vzťahy EÚ s Latinskou Amerikou so zameraním na Argentínu

EÚ uskutočňuje s krajinami Latinskej Ameriky 5,7 % svojho zahraničného obchodu. EÚ dováža najmä potraviny a poľnohospodárske produkty (32,5 %), nerastné suroviny mimo ropy (18,3 %) a stroje a zariadenia (14,5 %). Vyváža stroje a dopravné zariadenia (46,7 %), produkty chemického priemyslu (21,3 %) a spracované produkty (European Commission, 2017). Podľa tabuľky 2 má dovoz EÚ z krajín Latinskej Ameriky klesajúcu tendenciu, vývoz do roku 2013 rástol, v roku 2014 a 2016 klesol (o 5,9 % a 6,5 %). Obchodná bilancia je od roku 2012 kladná. Najväčšími obchodnými partnermi boli v roku 2016 pre EÚ Brazília (60 243 mil. EUR), Mexiko (53 720 mil. EUR), Argentína (16 774 mil. EUR) a Čile (15 932 mil. EUR) (European Commission, 2017). Podiel obchodu EÚ s Argentínou predstavoval v roku 2016 v rámci Latinskej Ameriky 8,57 %. Podiel obchodu s Argentínou sa v rámci regiónu výrazne nemenil, s výnimkou poklesu v roku 2014, v nasledujúcom roku sa však vrátil takmer na pôvodnú úroveň. Podrobnejšie údaje poskytuje tabuľka 2.

K najvýznamnejším obchodným partnerom z integračných zoskupení, s ktorým EÚ v regióne obchoduje patrí MERCOSUR. Vzájomný obchod dosiahol 84,8 mld. EUR (rok 2016). Dovoz EÚ od roku 2012 neustále klesá, s najväčším poklesom v roku 2013 (13,4 %). Do roku 2011, s výnimkou krízového roku 2009, keď došlo k poklesu o 27,8 %, mal dovoz rastúcu tendenciu. Vývoz EÚ do roku 2013 rástol (okrem krízového roku 2009, keď poklesol takmer o 18 %), klesá od roku 2013 každoročne, v roku 2016 o 12,2 %. PZI EÚ dosiahli 280,3 mld. EUR, čo je viac ako PZI EÚ v Číne, Indii a Rusku spolu (European Commission, 2017).

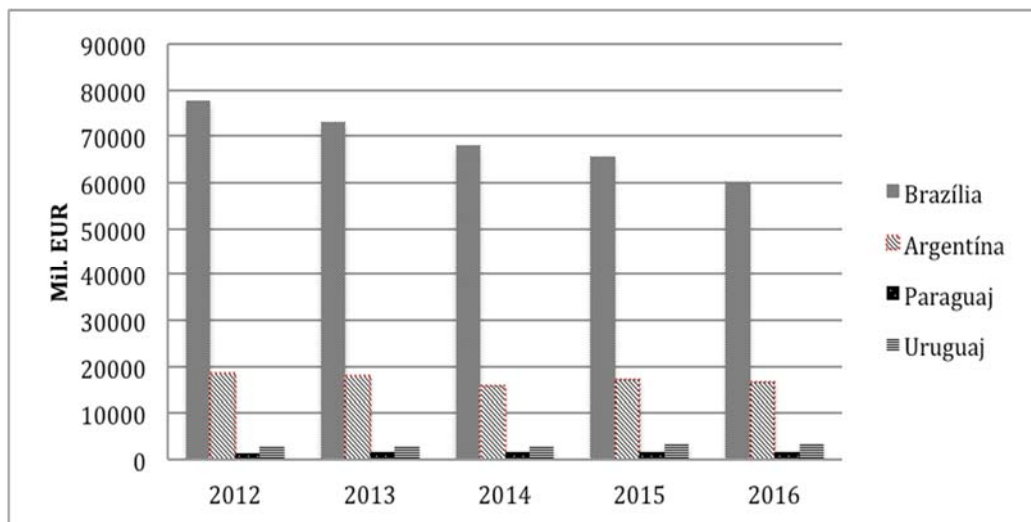
Tab 2 Zahraničný obchod (s tovarmi) EÚ s LAK (2012 – 2016, mil. EUR)

	2012	2013	2014	2015	2016
Dovoz	110057	98058	95190	93656	89310
Vývoz	113704	114492	107718	113814	106387
Bilancia	3648	16433	12528	20158	17074
Podiel obchodu EÚ s Argentínou	8,28 %	8,5 %	7,86 %	8,3 %	8,57 %

Zdroj: European Commission, 2017.

Do štatistických údajov sú zahrnuté štáty: Argentína, Bolívia, Brazília, Čile, Kolumbia, Kostarika, Kuba, Dominikánska republika, Ekvádor, Salvádor, Guatemala, Haiti, Honduras, Mexiko, Nikaragua, Panama, Paraguaj, Peru, Uruguaj a Venezuela.

K poklesu obchodu dochádza z dôvodu pretrvávania a nárastu obchodných prekážok, a z rastúcej pozície Číny. Obchodná bilancia EÚ so zoskupením je aktívna. V rámci MERCOSUR-u je Argentína druhým najväčším obchodným partnerom EÚ s rastúcim podielom na obchode EÚ v rámci zoskupenia (19,7 % v rámci MERCOSUR-u v roku 2016, 18,4 % v roku 2015 a 13,48 % v roku 2014 – nárast nie je daný rastom objemu obchodu s Argentínou, ale výrazným poklesom obchodu s Brazíliou). Z grafu 1 je zjavný pokles obchodu s Brazíliou, ktorý výrazne ovplyvňuje celú obchodnú výmenu medzi EÚ a MERCOSUR-om.

Graf 1 Vývoj zahraničného obchodu (s tovarmi) EÚ s krajinami MERCOSUR-u (2012 – 2016, v mil. EUR)

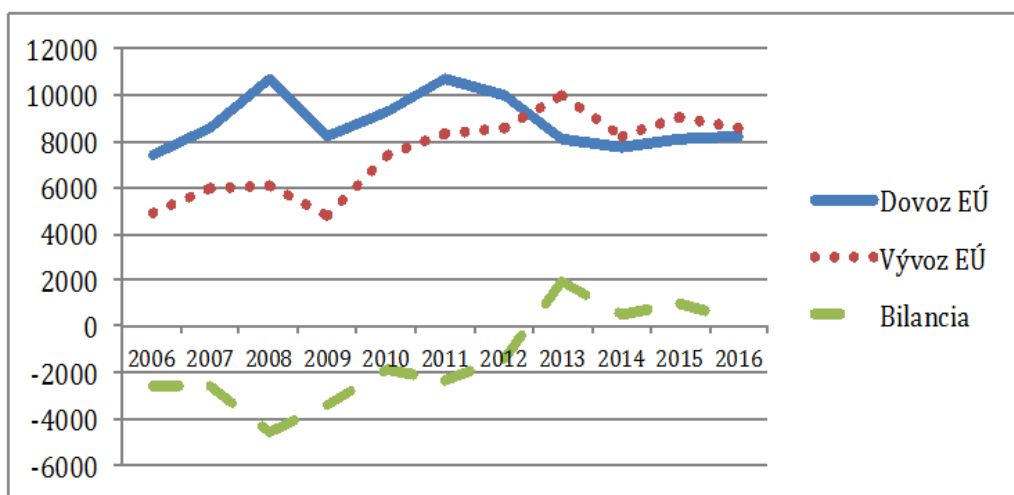
Zdroj: vlastné spracovanie podľa: European Commission, 2017.

Pre Argentínu je EÚ druhý najväčší obchodný partner, pre EÚ je Argentína na 35. mieste. Vzájomný obchod s tovarmi dosiahol v roku 2016 celkovo 16 771 mil. EUR. dominovali v *komoditnej štruktúre* dovozu poľnohospodárske produkty (71,4 %), priemyselné produkty (20 %) a rybné produkty (8%), vo vývoze priemyselné produkty

(97 %) (European Commission, 2017). V dovoze teda prevažujú produkty s nízkou pridanou hodnotou spadajúce do primárneho sektoru (86,6 %), EÚ vyváža najmä produkty s vyššou pridanou hodnotou.

Z grafu 2 je zrejmé, že vývoz EÚ rástol až do roku 2014, keď poklesol o 17,7 %, v roku 2015 vzrástol o 10,3 % avšak následne v roku 2016 opäť poklesol o 6,3 %. Celkovo vývoz v roku 2016 dosiahol 8 521 mil. EUR. Dovozy sa zvyšovali až do roku 2012, klesal nasledujúce dva roky, v roku 2013 výrazne o 18,3 %. V roku 2015 došlo k oživeniu a nárastu o 5,7 %, dovoz mierne vzrástol aj v roku 2016, o 1,4 %. Dovozy v roku 2016 dosiahol 8 249 mil. EUR. Obchodná bilancia EÚ je od roku 2013 aktívna. Vývoj vzájomného obchodu EÚ s Argentínou zobrazuje graf 2.

Graf 2 Vývoj zahraničného obchodu EÚ s Argentínou (2006 – 2016, v mil. EUR)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: European Commission, 2017.

Z hľadiska *teritoriálnej štruktúry* najviac tovarov smeruje z EÚ do Argentíny z Nemecka (30,4 %), Talianska (13,5 %), Francúzska (13,4 %), Španielska (9,9 %) a Holandska (8,7 %). Najväčšími dovozcami z Argentíny sú Španielsko (18,4 %), Holandsko (16,1 %), Nemecko (14,1 %), Taliansko (11,8 %) a Veľká Británia (9,1 %) (VYSKOČOVÁ, B., 2017). Pre Argentínu je najdôležitejším vývozným partnerom Brazília 17 %, Čína 8,9 % a USA 6,1 %, pri dovoze Brazília 22 %, Čína 20 % a USA 13 % (mimo integračných zoskupení) (OECD, 2017).

Tab. 3 Podiel Argentíny na celkovom obchode EÚ (2009 – 2016, v %)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
EÚ import	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
EÚ export	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5
EÚ obchod spolu	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: European Commission, 2017.

Podiel Argentíny na celkovom obchode EÚ má klesajúcu tendenciu, ustálenú na 0,5 % v posledných troch rokoch. Najvyšší podiel dosahoval podiel na importe EÚ v roku 2009 (0,7 %), najnižší má v súčasnom období 0,5 %. Vo vývoze dosiahol najvyšší podiel v roku 2013 (0,6 %). Viac informácií poskytuje tabuľka 3.

3.1 Prekážky obchodu EÚ s Argentínou

Zahraničný obchod Argentíny je upravený Colným kódexom (22/415) z roku 1981, vykonávacou vyhláškou (2274/94) a colným kódexom MERCOSUR-u, ktorý argentínska vláda ratifikovala v roku 2012. Väčšina colných položiek je zaťažená pri dovoze clom v rozpätí 0 – 20 %, na produkty automobilového priemyslu môžu dosahovať clá 35 %. Výnimku tvoria tzv. citlivé produkty (Export.gov, 2016).

V roku 2006 zaviedla Argentína protekcionistické opatrenia týkajúce sa vývozu hlavných komodít a pohybu kapitálu, neskôr aj dovozu tovarov (z dôvodu nízkych devízových rezerv). Od roku 2011 si firmy mohli vymeniť lokálnu menu na zahraničnú iba na základe povolenia, čím obmedzovala možnosť repatriácie ziskov zahraničných firiem. Redukovaný bol aj dovoz produktov, ktoré bolo možné vyrobiť na území Argentíny.

Argentínske importné firmy musia byť zaregistrované v národnom registri dovozcov a vývozcov.

Tarifné prekážky obchodu

V súčasnosti sú platné nasledujúce tarify na dovozy (k cene CIF) (Export.gov, 2016):

1. 0,5 % štatistický poplatok,
2. 21 alebo 10,5 % DPH (z CIF plus štatistický poplatok),
3. 6 % daň zo zisku na maloobchodné tovary,
4. 1,5 % hrubá daň z príjmu,
5. % poplatok za overenie pôvodu,
6. lokálne dane (tabak, alkoholické a nealkoholické nápoje, sirupy, koncentráty, TV prijímače, nahrávače, mikrovlnné spotrebiče a pod.), ktoré môžu dosahovať až 60 % (napr. cigarety),
7. tovar môže byť zaťažený aj dodatkovou daňou 3 % na budúce očakávané zisky.

Z tabuľky 4 je zrejmé, že priemerné tarify a tarify na nepoľnohospodárske produkty sú v celom sledovanom období podstatne vyššie v Argentíne ako v EÚ, tarify na poľnohospodárske produkty sú vyššie v EÚ.

Tarifné zaťaženie v Argentíne rástlo od roku 2006 do roku 2010, od roku 2012 mierne klesalo, od roku 2014 začali clá opäť rásť a dosiahli 12,65 % v roku 2017. Tarify na poľnohospodárske clá kopírovali vývoj priemerných ciel až do roku 2010, od roku 2011 do roku 2015 rástli, od roku 2016 má ich vývoj klesajúcu tendenciu.

Tab. 4 Vývoj priemerných colných taríf v režime DNV (v %, za roky 2000 – 2017)

Priemerné tarify	2000	2005	2010	2012	2014	2015	2016	2017
Argentína – všetky produkty	13,2	10,6	11,95	11,38	11,83	11,83	11,76	12,65
Argentína – poľnohospodárske produkty	13,56	10,59	11,11	11,43	13,28	13,28	12,73	11,9
Argentína – nepoľnohospodárske produkty	12,97	10,6	12,05	11,38	11,69	12,35	12,31	12,71
EÚ – všetky produkty	3,2	3,72	3,23	3,21	3,7	3,54	3,38	3,35
EÚ – poľnohospodárske produkty	4,02	16,19	13,77	14,27	18,12	15,62	14,03	13,8
EÚ – nepoľnohospodárske produkty	3,14	2,82	2,47	2,37	2,68	2,69	2,62	2,64

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ITC, 2018.

DNV – doložka najvyšších výhod

Vývozné procedúry trvajú 30 hodín a náklady na ne dosahujú 150 USD, čo je na úrovni vyspelých krajín (WB, 2017).

Netarifné prekážky obchodu

Dovozné povolenia

Od 1. februára 2012 bol na všetky dovozy povinný predbežný súhlas argentínskej daňovej a colnej správy (AFIP). Dovožca bol povinný požiadať on-line o súhlas prostredníctvom čestného prehlásenia o dovoznom úmysle (DJAI). Dovožca nemal záruku, že povolenie dostane, a neboli ani transparentne určené kritériá a časová hranica na vystavenie povolenia. Dôvodom zavedenia protekcionistického opatrenia bol nedostatok devízových rezerv. Od roku 2012, po zavedení spomenutých opatrení, výrazne klesol dovoz do Argentíny, čo spomalilo rast pasívnej obchodnej bilancie, postupne však klesal aj vývoz. Na systém DJAI mnoho krajín podalo sťažnosť na pôde WTO (medzi inými Japonsko, EÚ a USA), pretože fungoval podobne ako neautomatické licencie. WTO rozhodlo, že DJAI je v rozpore s článkom XI: 1 GATT z roku 1994, a uznalo ho ako prekážku dovozu (UNCTAD, 2017).

Nová vláda v roku 2015 sporné dovozné konanie nahradila automatickým licenčným systémom SIMI – Komplexným monitorovacím systémom dovozu (okrem citlivých produktov, pre ktorý platí neautomatický licenčný systém – použité automobily, papier, kartón, oceľ, železo, nukleárne reaktory a jeho súčasti, hračky, textil a obuv), avšak DJAI ostal pre dovoz služieb. V marci 2017 bol systém DJAI, rozhodnutím 4008-E/2017, zrušený aj pre služby (European Commission, 2017).

Automatický systém sa využíva asi v 90 % prípadov. SIMI zjednodušil formálne pravidlá, je flexibilnejší a zredukoval množstvo povolení potrebných k dovozu.

Napriek tomu, že čas potrebný na vybavovanie dovozných licencií sa znížil o 80 % na 192 hodín, stále je to o 98 % dlhší čas ako priemer krajín OECD. Náklady na získanie povolenia, dokumenty, colné odbavenie a kontrola sú v porovnaní s týmito krajinami stále veľmi vysoké (1 200 USD v Argentíne oproti priemeru 200 USD v OECD) a dovoz neúmerne predražujú (WB, 2017).

V roku 2016 bol zavedený Národný systém zahraničného obchodu s jednotným kontaktným miestom (NSFTSW), ktorý uľahčuje postupy týkajúce sa dovozu, vývozu a tranzitu tovaru.

Štúdia Menon Economics poukazuje na to, že aj napriek zmenám pretrváva byrokracia, v niektorých oblastiach je regulácia stále nejasná a vedie k spochybňovaniu rozhodnutí pri posudzovaní individuálnych prípadov. 33 % respondentov poukázalo na problém s vybavením dovozných procedúr, 30 % považuje požiadavky na získanie dovoznej licencie, najmä ak sa týkala neautomatického konania, za problematické. Práve zavedenie NSFTSW by mohlo viesť k zníženiu korupcie (Bergman, E. – Fjose, S. – Brother, M. E., 2017).

Korupcia

Korupcia je v Argentíne naďalej problematická, napriek tomu, že prezident Macri považuje znižovanie korupcie za jednu zo svojich priorít. Korupcia pri preclievaní pretrváva, pracovníci colného úradu vyžadujú úplatky, inak je colný proces zdržovaný.

Transparency International zaradila Argentínu v roku 2016 na 95. miesto zo 176 krajín, v ktorých skúma vývoj indexu vnímania korupcie (Transparency International, 2017).

Limitovaný prístup na trh

Poskytovatelia satelitných služieb majú obmedzený prístup na argentínsky trh, a to aj po roku 2015. Vláda požaduje podpis bilaterálnych recipročných dohôd, napriek tomu, že reciprocita je naplnená účasťou v GATT/WTO. Španielsko a Holandsko takéto dohody podpísali.

Zemepisné označovanie – nedostatočná ochrana

Napriek tomu, že v Argentíne existuje register zemepisného označenia a ochrana zemepisného označenia je od roku 2004 upravená zákonom č. 25.163 pre vína a liehoviny a od roku 2009 zákonom č. 25.380 pre poľnohospodárske a potravinárske produkty, žiadne tovary z EÚ so zemepisným označením v ňom zatiaľ neboli zaregistrované. Európske označovanie pôvodu považuje Argentína za generické, všeobecné, ktoré systém neumožňuje registrovať, a z tohto dôvodu takéto označenia bývajú neoprávnene použité na domáce produkty (napríklad výroba parmskej šunky v Argentíne). Ochrana zemepisného označenia vychádza z dohody TRIPS.

Ochrana duševných práv

Problémom je kopírovanie CD nahrávok, softwarových produktov, oblečenia, hračiek. Pri agrochemických a farmaceutických produktoch sú pomalé procesy udeľovania ochrany a naopak, povolenie získavajú aj kópie originálnych produktov. Proces registrácie ochranných známk je zdĺhavý, zákon neumožňuje ochranu mena spoločnosti, len službu, ktorú poskytuje. Výrobok možno registrovať na 10 rokov.

Udelenie ochrany patentu na lieky môže trvať 6 – 7 rokov, všeobecne schválenie patentu 8 – 10 rokov (Bergman, E. – Fjose, S. – Brother, M. E., 2017).

Verejné obstarávanie

V roku 2001 bolo znovuzavedené opatrenie (zákon č. 23.697 a č. 25.551), na základe ktorého dáva vláda pri verejnom obstarávaní prednosť domácim subjektom, pri dodávkach palív existuje povinnosť využívať domáceho dodávateľa. Korupcia pri verejnom obstarávaní je vysoká a je skôr pravidlom ako výnimkou. Proces rozhodovania pri verejných zákazkách je netransparentný (European Commission, 2017).

Anti-dumping

Odhadom na 2 % dovoznej hodnoty Argentína uvaluje antidumpingové clá, predovšetkým na tovary z Brazílie, EÚ, USA, Číny a iných ázijských krajín (UNCTAD, 2017).

Iné netarifné prekážky (UNCTAD, 2017):

- technické požiadavky najmä na produkty chemického priemyslu, stroje a zariadenia – niektoré sú jasne definované (balenie, označovanie, spôsob výroby) a ľahko splniteľné, iné vyžadujú špeciálne povolenia, napr. dovoz ovocia, zeleniny a obilnín, čo znemožňuje dovoz 70 % produkcie poľnohospodárskych plodín, problematický je drevársky sektor,
- certifikácia a splnenie emisných a bezpečnostných požiadaviek pre všetky vozidlá, registrácia a povolenie od odvetvového riaditeľstva a Národného inštitútu pre priemyselné technológie.

Na druhej strane technické regulácie v agrosektore v EÚ sú pre dovozcu podstatne náročnejšie a pre Argentínu je EÚ obchodný partner s ťažkým prístupom (v porovnaní s trhmi v Latinskej Amerike).

K ďalším problémom, ktorým môže subjekt vstupujúci na argentínsky trh čeliť, patria:

- právna neistota a problematické vymáhanie práva, nutnosť využívania domáceho právneho poradcu pri uzatváraní dohôd,
- uzatváranie obchodných zmlúv, ako aj priebeh obchodu je zdĺhavější ako v EÚ,
- politické riziká (Macriho vláda je menšinová).

Niektorým problémom, ako korupcia, zdĺhavé vybavovanie povolení, byrokratické postupy, neznalosť miestnych zvyklostí, sa dá vyhnúť najatím domáceho prostredníka alebo sprostredkovateľa.

Štúdiá UNCTAD odhadla, že ak by krajiny MERCOSUR-u eliminovali netarifné prekážky v rámci združenia ako aj s EÚ a podpísali by s EÚ FTA (*variant 1*), vzrástlo by Argentíne HDP o 1349 mil. USD, EÚ o 4363 mil. USD. Ak by okrem toho prijali medzinárodné štandardy, nárast v prípade Argentíny by predstavoval 1 407 mil. USD, v prípade EÚ 4558 mil. USD (*variant 2*). V oboch prípadoch by bol uľahčený prístup pre export tovarov z EÚ. Ak by došlo k eliminácii prekážok a zjednoteniu štandardov len v rámci MERCOSUR-u, nepredstavovalo by to pre EÚ prínos v podobe rastu HDP. Ďalšie porovnanie potvrdilo, že v prípade dovozu automobilov a náhradných dielov, strojov a zariadení do Argentíny, sú prekážkou najmä netarifné prekážky (nie technické regulácie).

Realizácia variantu 1 by umožnila Argentíne zvýšiť celkový dovoz o 2,56 % alebo 2,51 % (najmä z okolitých krajín, predovšetkým Brazílie), export by vzrástol celkovo o 2,3 % (do EÚ by zvýšila vývoz najmä olejov, plastov, chemikálií a gummy, celkovo je však export Argentíny do EÚ drahý, oba varianty majú minimálny vplyv na objem exportu aj importu EÚ, redukovali by však náklady na realizáciu obchodu). Celkovo vychádza pre Argentínu výhodnejšie variant 2, t. j. nielen odstránenie netarifných prekážok a regulačná konvergencia v rámci MERCOSUR-u, ale aj dohoda o voľnom obchode s EÚ a prijatie medzinárodných štandardov. Podrobnejšie údaje o prínosoch variantov 1 a 2 štúdie UNCTAD poskytuje tabuľka 5.

Tab. 5 Argentína a EÚ (porovnanie: variant 1 a 2)

	Variant 1		Variant 2	
Nárast	Argentína	EÚ	Argentína	EÚ
HDP mil. USD	1349	4636	1407	4558
Importu v %	2,56 %	0,01 %	2,51 %	0,01 %
Export v %	2,3 %	0 %	2,26%	0,0 %

Zdroj: spracované podľa: UNCTAD, 2017.

4 Diskusia

K nárastu protekcionistických opatrení v Argentíne došlo v roku 2006, avšak pri sledovaní vývoja dovozu a vývozu EÚ môžeme konštatovať, že ich nárast samotný nemal negatívny vplyv na obchodné vzťahy EÚ a Argentíny. Naopak, obchod rástol až do krízového roku 2009, keď došlo k prudkému poklesu, avšak už v roku 2010 vzájomná výmena rástla. Dovoz EÚ začal klesať v rokoch 2011 – 2012 (peso bolo nadhodnotené a produkty nekonkurencieschopné), vývoz v roku 2013 (Argentína zaviedla reštrikcie na dovoz v roku 2011, vzhľadom na nízke devízové rezervy, postupne vzrástli aj colné tarify). Argentína podmieňovala dovoz ekvivalentným vývozom. Bariéry obchodovania boli z veľkej časti odstránené v roku 2015, avšak vývoz EÚ do Argentíny v roku 2016, aj napriek liberalizácii obchodu, klesol (dovoz je od roku 2013, s malými výkyvmi, vyrovnaný). Protekcionistické opatrenia majú negatívny vplyv na vzájomný obchod, na ten však negatívne vplývalo viacero faktorov:

- recesia v Argentíne s negatívnym rastom HDP,
- pokles exportu Argentíny do Brazílie, najväčšieho obchodného partnera (výrazný vplyv na devízové rezervy),
- radikálne reformy novej vlády prezidenta Macriho, ktoré viedli k zníženiu kúpnej sily obyvateľstva z dôvodu nárastu inflácie,
- väčšia orientácia Argentíny na dovoz z Číny (druhý najväčší dovozný partner 20 %, tretí vývozný 8,9 %), ktorej význam v zahraničnom obchode Argentíny každoročne rastie,
- protekcionistické opatrenia; najmä neautomatické licenčné konanie je stále časovo a finančne náročné – čo produkty z EÚ predražuje,

- colné tarify sú naďalej vysoké v porovnaní s EÚ (Argentína má priemer 12,6 % vs. EÚ priemer 3,35 %).

Pri komparácii vývoja obchodnej výmeny EÚ do regiónu Latinskej Ameriky sme dospeli k podobným záverom – celkovo export EÚ do regiónu v posledných dvoch rokoch klesol. Rovnako, od roku 2013, klesá aj vývoz EÚ do MERCOSUR-u. Dovozy do regiónu, ako aj do zoskupenia MERCOSUR, má tiež klesajúcu tendenciu. MERCOSUR má protekcionistickú zahraničnoobchodnú politiku, preto je prístup na trh sťažený, klesá nám však obchod s celou Latinskou Amerikou, takmer s každou jednou krajinou okrem Mexika a Nikaraguy, v prípade Čile nám narástol vývoz. Dôvodom bude prítomnosť konkurencieschopnejších obchodných partnerov (Čína).

Porovnanie štúdií UNCTAD ukázalo, že odstránenie netarifných prekážok vplyvom podpisu dohody o FTA s MERCOSUR-om by malo pozitívny dopad na rast HDP EÚ aj krajín MERCOSUR-u (vrátane Argentíny), odstránenie samotných netarifných prekážok a zavedenie medzinárodných štandardov by neprinieslo výrazný nárast dovozu a vývozu EÚ do Argentíny.

Záver

Cieľom príspevku bolo vyhodnotiť zahraničnoobchodnú spoluprácu EÚ s Argentínou a identifikovať najzávažnejšie prekážky vzájomného obchodu. Celkovo obchod EÚ s Argentínou, ako aj regiónom Latinská Amerika klesá. Dôvodom poklesu v Argentíne sú nielen tarifné a netarifné prekážky obchodu, pokles spôsobuje narastajúci podiel iných obchodných partnerov, recesia v Argentíne spôsobená reformami novej vlády a klesajúci obchod s Brazíliou, ktorá je pre Argentínu najdôležitejším trhom.

Argentína má vysoké priemerné tarify na dovoz tovarov, ktoré sú pre EÚ zaujímavé (automobily, náhradné diely, chemický priemysel a pod.), avšak problematickejší je vysoký počet netarifných prekážok, najmä dovozné povolenia, ochrana duševného vlastníctva, certifikácie na automobily a rôzne technické požiadavky. K oživeniu obchodu, z hľadiska bariér obchodu, by mohlo dôjsť, ak by Argentína znížila časovú náročnosť vybavovania dovozných licencií a znížila by náklady z dnešných 1 200 USD na priemer OECD. V obchode s liečivami a agrochemikáliami by mala skrátiť proces udeľovania patentov a zlepšiť legislatívu na ochranu duševného vlastníctva. Colné sadzby sú v porovnaní s vyspelými ekonomikami vysoké, najmä v segmente nepoľnohospodárskych produktov.

K odstráneniu najmä tarifných prekážok a eliminácii netarifných by prispela dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a MERCOSUR-om, kde rokovania uviazli aj kvôli neochote Argentíny spolupracovať s EÚ, nová vláda však prejavila vôľu zjednodušiť obchodovanie a rokovania boli obnovené. Podpis dohody sa však v najbližšom období neočakáva.

V Argentíne prevláda optimizmus zo zavádzaných reforiem, už od roku 2018 sa predpokladá rast HDP, ako aj rast zahraničného obchodu. Makroekonomické indikátory naznačujú, že Argentína sa vymanila z recesie. Aj v prípade potenciálnych politických rizík (výmena vlády) sa nepredpokladá, že by sa Argentína vrátila do „starých kolajní“ silného protekcionizmu. K zmenám je naklonená väčšina spoločnosti a keďže Macriho

vláda je menšinová, všetky reformné kroky prechádzajú procesom prácneho schvaľovania a teda súhlasu väčšiny opozície. Nový prezident Argentíny má ambiciózne plány zlepšiť hospodárstvo a podnikateľské prostredie Argentíny, zatriktívniť Argentínu pre PZI a upraviť vzťahy s EÚ a USA.

Zoznam bibliografických odkazov

- Bergman, E., Fjose, S. & Brother, M.E. (2017). *Trade and Investment Barriers in Argentina*. Oslo: Menon economics. (Nr. 5/2017). Dostupné 5.1.2018 na <https://www.menon.no/wp-content/uploads/2017-5-Trade-and-investment-barriers-in-Argentina.pdf>.
- BNP Paribas. (2017). *Argentina*. Dostupné 13.5.2017 na: <http://economic-research.bnpparibas.com/Views/DisplayPublication.aspx?type=document&IdPdf=29821>.
- European Commission. (2017). *Trade. Argentina*. Dostupné 26.3.2017 na <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/argentina/>.
- European Commission. (2018). *Trade. Argentina*. Dostupné 10.1.2018 na <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/argentina/>.
- European Commission. (2017). *Trade. Market Access Database. Barrier fiches. Argentina*. Dostupné 16.3.2017 na http://madb.europa.eu/madb/barriers_result.htm?isSps=false&countries=AR.
- European Commission. (2017). *European Union, Trade with goods with Latin American Countries*. Dostupné 6.3.2017 na http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_111527.pdf.
- European Commission. (2017). *Trade. Mercosur*. Dostupné 26.5.2017 na <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/regions/mercosur/>.
- European Commission. (2017). *European Union, Trade. Countries and Regions*. Dostupné 20.5.2017 na <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/>
- European Commission. (2017). *Trade in goods with Argentina*. Dostupné 16.5.2017 na http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113344.pdf.
- European Commission. (2017). *EU market access flash note*. Dostupné 2.1.2017 na http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154188.pdf.
- Export.gov. (2016). *Argentina Trade Barriers*. Dostupné 1.6.2017 na <https://www.export.gov/article?id=Argentina-trade-barriers>.
- Gov.uk. (2017). *Doing business in Argentina: Argentina trade and export guide*. Dostupné 7.1.2018 na <https://www.gov.uk/government/publications/exporting-to-argentina/doing-business-in-argentina-argentina-trade-and-export-guide>.
- Imf. (2017). *Data. Argentina*. Dostupné 6.6.2017 na http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2017/01/weodata/weo-rept.aspx?pr.x=48&pr.y=8&sy=2015&ey=2018&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=213&s=NGDP_RPCH%2CPPPGDP%2CPPPPC%2CPCPIPC%2CTMG_RPCH%2CTXG_RPCH%2CLUR%2CGGXWDG_NGDP&grp=0&a=

- Imf. (2018). *Data. Argentina*. Dostupné 12.1.2018 na http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2017/02/weodata/weo-rept.aspx?pr.x=75&pr.y=9&sy=1990&ey=2018&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=213&s=NGDP_RPCH%2CNGDPD%2CPPPPC%2CPCPIPCH%2CTM_RPCH%2CTX_RPCH%2CGGXWDG_NGDP&grp=0&a=.
- Itc. (2018). *Tarif averages*. Dostupné 5.1.2018 na <http://www.macmap.org/CountryAnalysis/AverageTariff.aspx>.
- Mzv. (2016). *Ekonomická informácia o teritóriu. Argentínska republika*. Dostupné 14.5.2017 na https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/Argent%C3%ADna+-+ekonomická+informácia+o+teritóriu_Apr2016.pdf.
- Oecd. (2017). *Argentina*. Dostupné 5. 5. 2017 na <http://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/arg/#Destinations>.
- Transparency International. (2017). *Corruption perception index 2016*. Dostupné 11.3.2017 na https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016.
- The Economist. (2014). *A century of decline*. Dostupné 23.1.2017 na <http://www.economist.com/news/briefing/21596582-one-hundred-years-ago-argentina-was-future-what-went-wrong-century-decline>.
- Unctad. (2017). *Non-Tariff Measures in Mercosur: Deepening regional integration and Looking Beyond*. Dostupné 7.1.2018 na http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditctab2016d1_en.pdf.
- Vyskočová, B. (2017). *Perpektívy podnikania subjektov z EÚ v Argentíne*. Bakalárska práca, e.č. 102003/B/2017/36086129769150723, OF Ekonomická univerzita, Bratislava.
- Wb. (2017). *Doing business. Argentina*. Dostupné 9.6.2017 na: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/argentina>.